

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3335/2020
30.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Весне Поповић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Васиљевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4953/19 од 17.12.2019. године, на седници одржаној 30.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4953/19 од 17.12.2019. године у преиначујућем делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П 2341/18 од 27.06.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од 1.300.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев за разлику од досуђеног износа ставом првим изреке до потраживаног износа од 1.800.000,00 динара и то за износ од 500.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 257.850,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4953/19 од 17.12.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене у делу става првог изреке у погледу досуђеног износа на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе у износу од 300.000,00 динара и потврђена првостепена пресуда у наведеном делу. Ставом трећим изреке, преиначен је преостали део става првог изреке првостепене пресуде као и став трећи изреке - решење о трошковима поступка, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе исплати износ од још 1.000.000,00 динара, и обавезана је тужена да тужиоцу

накнади трошкове поступка у износу од 165.600,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се ревизија може изјавити, применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем истражног судије Вишег суда у Крагујевцу Ки-141/12 од 25.12.2012. године одређен притвор због сумње да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 3. Кривичног законика. Притвор је укинут решењем Вишег суда у Крагујевцу од 17.01.2013. године, а поступак је окончан правноснажном пресудом Вишег суда у Крагујевцу К 93/15 од 27.03.2017. године којом је одбијена оптужба према тужиоцу из разлога одустанка Вишег јавног тужиоца од даље оптужбе. Тужилац је био на више јавних функција, у организацији изградње свих важнијих објеката у ..., био је потпредседник, а затим и председник ФК „ББ“ ..., био је јавна личност и бавио се политиком. У новинским чланцима се писало о тужиоцу у лошем контексту, довођен је у везу са корупцијом, због фудбалског трансфера, где је наводно „испарило 550.000 евра“. Вештачењем је утврђено да је тужилац особа вишег интелектуалног потенцијала, да показује знаке посттрауматског стресног поремећаја, и утврђен је интензитет страха и душевних патњи тужиоца за време трајања притвора.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су закључили да тужилац има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због неоснованог лишења слободе, с обзиром да је утврђено да је тужилац био лишен слободе, да је у притвору провео 25 дана, а да је правноснажном пресудом одбијена оптужба према тужиоцу да је извршио кривично дело које му је стављено на терет.

Врховни касациони суд налази да нису основани наводи тужиоца у ревизији да је материјално право погрешно примењено. Другостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања правилно применио материјално право када је првостепену пресуду преиначио одбијајући тужбени захтев преко износа од 300.000,00 динара. Висину накнаде нематеријалне штете, на коју тужилац има право у смислу члана 584. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку, другостепени суд је одредио правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима. Супротно ревизијским наводима, при одлучивању о висини новчане накнаде вођено је рачуна о свим околностима конкретног случаја, а нарочито о циљу накнаде којом се оштећеном пружа задовољење за душевне болове због повреде слободе и права личности.

Накнада нематеријалне штете у смислу члана 200. ЗОО има за циљ материјалну сатисфакцију због повреде Уставом заштићених права и добара као што су слободе и права личности. Правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа. При том, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете и не сме погодovati тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом у смислу подстицања лукративних мотива или комерцијализацији личних добара. Накнаду штете суд одмерава узимајући у обзир све субјективне и објективне околности од значаја за одлуку о овој правној ствари, а нарочито оне које утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваних лишењем слободе као што су дужина трајања притвора, тежина кривичног дела која му је стављена на терет, бол и страх и остале патње које је због лишења слободе трпео, породично стање тужиоца. У конкретном случају се ради о парници ради накнаде нематеријалне штете, у којима одлука о основаности тужбеног захтева и примена материјалног права, зависе од утврђеног чињеничног стања у сваком конкретном случају, те су неосновани наводи ревизије тужиоца да му је досуђена мања накнада од уобичајене праксе судова. Имајући у виду природу и друштвену сврху права на накнаду нематеријалне штете, досуђивање веће накнаде било би у супротности са значајем повређеног добра и циљу коме та накнада служи, а поговодило би тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом (члан 200. став 2. ЗОО), због чега је, супротно наводима ревизије тужиоца, његов тужбени захтев преко износа досуђеног побијаном пресудом неоснован.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић